

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

Manuscrise nu se înapoiază

Scrisori nefrancate se refuză.

DRAPELUL

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:

MARȚI, JOI și SÂMBĂȚĂ.

Prețul de abonament:

Peșteră Marmar: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 2 cor., pe 6 luni 6 cor., pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele ansecei postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordă în conformitate cu tarifului.

Un număr obișnuit 10 bani.

Lugoj, 4/17 Octombrie 1905.

Răspunsul ce ni l-a dat dl vice-comite la interelațiunile privitoare la dizolvarea volnică a adunării dela Sacul ne-a pus pe gânduri.

În ceasul când vice-comitele crede că este datorința sa de a veni întru «apărarea constituțiunii periclitată» cu nenorocita propunere, ea și comitatul nostru să se înroleze sub flamura dubioasă a rezistenței pasive față de guvern și... Coroană, în acelaș ceas lasă la buna chibzuință a protopretorilor admiterea sau restringerea, ba chiar și confiscarea celui mai cardinal drept al populațiunii într'un stat adevărat constituțional. a dreptului de liberă întrunire și de liberă comunicare a părerilor.

Cu drept cuvânt ne-am pus în-trebarea, că oare dl vice-comite este de fapt așa de simțitor în privința apărării drepturilor constituționale ale țerii, ori uzează numai de frazele aduse acum în avânt, pentru a face servicii de partid coalițiunii opoziționale, care pentru moment constituie majoritatea dietală...

Nu voim să anticipăm răspunsul, căci ni-se va da încă ocaziune să vedem cum își înțelege dl vice-comite datorința de a sări întru apărarea drepturilor constituționale ale populațiunii.

Una însă ne pare exchis din capul locului, ca în sus să fie foarte simțitor și să fie gata a nega unui guvern, chiar și ce este acesta în drept a cere, cum este d. e. chemarea sub arme a rezervei și rezervei suplinitoare, iar în jos să nu admită nici ce este condiția principală a libertății constituționale, căci fără libertatea cuvântului și fără libertatea întrunirii nici imagină nu ne putem exercitarea liberă a drepturilor și datorințelor impuse prin constituțiune.

La tot cazul atitudinea d-lui vice-comite Fialka ne-a surprins foarte mult. Mai ales în acest moment când d-sa își desleagă mâinile față de cei de sus. Până acum, până ce eră cu mâinile legate față de stăpânire, l-am știut cu mult mai liberal, mai loial și mai corect.

Nimeni nu a putut aștepta dela d-sa să iee poziție contra sistemului de guvernament, care nenorocește țeara de atâta vreme. Nu, căci în momentul când ar fi încercat să se pună în opoziție cu actualul regim, ar fi fost pierdut. Dar am văzut că până acum, deși în serviciul acestui sistem nenorocit, a căutat cu tact și prudență să evite totul ce ar fi putut duce lucrurile la ascuțiș.

Acum, când își desleagă însuși mâinile față de guvern, și când sub lozinca seducătoare a «apărării constituțiunii periclitată» se face reacționar, mai reacționar decât cum

eră până ce stă în serviciul direct al reacțiunii de sus!

Ce va să zică aceasta?!

Unii, mai pesimiști decât noi, se simt îndreptățiți a deduce din această atitudine schimbată a d-lui vice-comite, că sub împrejurările schimbate s'a schimbat și omul. Anume, că intrând dl vice-comite în serviciul coaliției dietale, este gata ca în interesul acestei coalițiuni să se coboare de pe pedestalul obiectivității, pe care trebuie să stee ca vice-comite, și după-ce mișcarea pentru votul universal nu este favorabilă scopurilor particulare ale coalițiunii, să suprima cu mijloace abuzive înrolarea populațiunii din comitatul acesta la mișcarea pentru votul universal.

Ba unii ziceau, că răspunsul d-lui vice-comite nu este altceva, decât un direct aviz către protopretori și căpitani polițiali, indicându-le că pe viitor, fără de a avea teama de a fi desavuați de superiorul lor, pot să oprime în dragă voie libertatea cuvântului și a întrunirii.

Ei bine, noi nu voim să ne înrolăm în șirul acelor, cari văd așa negru. Din contra, ne place a crede că nenorocitele enunțiațiuni făcute de dl vice-comite sunt a se atribui iperzelului birocratic de a apăra greșeala — ca să nu zicem: volnicia — unui organ subaltern. Și ne place a crede, că indignațiunea generală, produsă de cuvintele d-lui vice-comite în și-rele reprezentanților poporului român din comitat, îi va impune datorința să atragă, pe calea sa, atențiunea tuturor organelor sale subalterne la datorințele ce le au aceste privitor la respectarea și garantarea dreptului populațiunii de a se întruni liber și de a-și spune liber cuvântul.

Mișcarea pentru votul universal este generală în sinul poporului român. Frunțașii noștri s'au pus în fruntea acestei mișcări deja îndată după restabilirea constituțiunii. Și postulatul acesta este înscris în programul partidului național român.

N'are a face, că astăzi s'a scos la actualitate această chestiune prin membri ai guvernului, considerați de coaliție ca dușmani ai legii și constituțiunii.

N'are a face, căci poporul român nu pentru a demonstra contra coaliției, și nici pentru a face servicii guvernului, îmbrățișează astăzi mișcarea pentru votul universal.

Nu! Poporul român își afirmă numai un postulat al programului seu propriu național, când sprijinește mișcarea pentru votul universal. Ear divergențele din sinul poporului asupra cadrelor între cari are să facă aceasta, nu impoartă pe dl vice-comite, căci aceste constituie o chestiune interioară de partid, pe care vom ști-o noi Românii să ne-o arangeăm așa cum putem.

Chestiunea votului universal este însă astăzi la ordinea zilei. Ba ce e mai mult, chestiunea aceasta pare a avea chiar influență asupra mer-sului crizei și a modului de soluțiune ce se va căuta.

În acest moment a suprima mișcarea cu mijloace volnice, suspendând dreptul poporului de a-și spune liber și nemijlocit cuvântul, nu înseamnă alta decât tăierea posibilității ca pe cale constituțională să ajungă actualul conflict constituțional la o soluțiune în sensul constituțiunii, pentru a cărei «apărare» ține să recurgă dl vice-comite la mijloace extraordinare.

Să nu treacă dl vice-comite cu vederea, că acest comitat este în majoritate absolută locuit de populațiune română și că — suspendând drepturile constituționale ale acestui popor — toate le poate ajunge, numai apărarea constituțiunii... nu!

Vremurile sunt grele și răspunderea ce apasă umerii d-lui vice-comite în actuala situație este extrem de mare. Să iee bine seama, că ce face!

Guvernul Fejérváry numit din nou.

În zilele trecute premierul Fejérváry a fost de 2 ori în audiență la Maj. Sa Regele. Rezultatul acestor audiențe e, că Majestatea Sa a numit din nou pe demisionatul Fejérváry ministru president. Deodată cu numirea lui Fejérváry, Regele a aprobat și programul lui Fejérváry, care cuprinde în sine în prima linie principiul sufragiului universal secret. Peste 2—3 zile va apărea în foaia oficială autograful p. i., prin care e numit din nou Fejérváry în postul de ministru president și — probabil — acest autograf va conține și motivarea numirii din nou a cabinetului prezent. În sinul cabinetului se vor face însă unele schimbări. Ministrul de agricultură A. György — probabil — se retrage și va fi înlocuit cu altul.

Adunări populare române. La 15 Octombrie n. s'au ținut adunări populare în Rod și Poiana, unde deputatul naționalist Dr. Nicolae Comșa și-a dat seama despre activitatea sa politică.

Biserica săsească contra ordonanțelor de maghiarizare. Consistoriul bisericii săsești a trimis — precum se anunță din Sibiu — o petiție la Majestatea Sa, prin care cere scut pe seama autonomiei legale a bisericii evanghelice-săsești contra ordonanțelor de maghiarizare ale min. Lukács.

Alegerile pentru congresul național bisericesc pe teritoriul diecezei Aradului vor avea loc în 30 Octombrie (12 Nov.) în parohii și în 6/19 Nov. în parohiile administrate. La 27 Octombrie (9 Nov.) va avea loc scrutiniul alegerilor preoțești, ear în 13/26 Novembrie scrutiniul alegerilor mirenești.

Nimicirea alegerii dela Beiuș. Se știe că Curia ordonase anchetă în chestiunea alegerii de deputat la Beiuș, unde fusese ales Ioan Buteanu cu program «liberal» contra kossuthistului Fr. Bartha. Pentru îndeplinirea

anchetei tabla regească din Oradea-mare a trimis la fața locului pe judele de tablă Plopu. Precum i-se telegrafează ziarului «Budapesti Hirnap», judele Plopu a ascultat 138 martori, cari toți au recunoscut, că atât Fr. Bartha, cât și Ioan Buteanu au cumpărat prin mituire voturi. Constatându-se aceasta, Curia detrage cercului Beiuș pe un ciclu dreptul a alege deputat și nimicește mandatul lui Buteanu.

Separatiunea Norvegiei de Svedia e fapt împlinit, fiind votată și de camera suedeză și de cea norvegiană. Mai rămâne, ca Norvegia să decidă ce formă de stat va lua. Regele Oscar a refuzat — precum se știe — ca un prinț din casa Bernadotte să se urce pe tronul Norvegiei. Prințul Carol de Danemarca încă a respins candidatura. Norvegienilor — probabil — nu le rămâne alta, decât să se constituiească în republică.

Congregația de toamnă.

= Raport special. =

Întregim partea raportului, publicată în nr-ul trecut, cu a doua interelațiune prezentată în chestiunea dizolvării adunării populare dela Sacul:

Di Dr. Stefan Petroviciu: Onorată Congregațiune! Cât de mult s'a tâmpit în țara noastră la organele publice simțul pentru libertățile publice, reiese nu numai din purtarea d-lui protopretor din Sacul, ci și din răspunsul ce l-a dat dl vice-comite d-lui Thomiciu la interelația făcută referitor la dizolvarea adunării populare din Sacul.

Dreptul de întrunire al cetățenilor este un drept cardinal acordat prin însăși constituția țerii în interes public general, ca consultându-se reciproc să se înțeleagă în privința afacerilor publice. Cine vatămă dreptul de întrunire, acela vatămă nu numai dreptul cetățenilor, ci și interesul public.

Dacă nu ne oprim la suprafață, ci căutăm mai afund cauza confuziunii mari și generale din țară, putem să constatăm, că cauza acestei confuzii este împrejurarea, că cetățenii au fost și sunt oprii în exercitarea dreptului de întrunire și de consultare reciprocă.

Pe 24 Septembrie a. c. a fost convocată în comuna Sacul o adunare populară, ca să discute asupra unei chestii de interes public general, pe care — ce-i drept — mai întâiu partidul național român a pus-o în programul seu, dar pe care de prezent un ministru a pus-o în discuțiune publică: asupra sufragiului universal.

Este de sine înțeles, că adunări publice de sute și eventual mii de oameni au să se anunțe autorităților publice administrative, nu însă pentruca aceste autorități să poată a corda sau denegă acest drept de întrunire, pentrucă acest drept nu se derivă nici dela protopretor, nici dela vicecomitele, nici dela comitele suprem, nici chiar dela ministeriu, ci rezultă ca drept cardinal, precum zisei, din însăși constituția țerii.

Dacă astfel de adunări au să se anunțe autorității publice, aceasta are să se facă din două cauze, anume: pe deoparte ca autoritatea publică să poată preveni eventuala turburare a ordinii publice din partea adunării, pe de altă parte ca autoritatea publică să scutească însăși adunarea în contra unor eventuale conturbări în conzultările ei, adecă în exercitarea unui drept cardinal al cetățenilor.

Dela primăria oraşului Lugoj.

Nr. 9279
ad. 1905.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă publică, că statutul de edificare a intrat în **8 Octombrie** st. n. a. c. în vigoare şi fieşte care poate primi un exemplar dela casarul oraşenesc pe lângă solvirea preţului de 50 fileri.

Lugoj, 12 Octombrie 1905.

Marsovszky,
primar.

P. P. 34 (3—1)

Cu 1 Octombrie 1905 st. v. s'a deschis nou abonament la ziarul „Drapelul“ cu preţul indicat în capul foii.

Dela primăria oraşului Lugoj.

Nr. 8688.
ad. 1905.

Publicaţiune.

Pentru asigurarea mai multor recerînţe pre seama oraşului Lugoj pre anul 1906 se excrie licitaţiune pre lângă oferte închise cu terminul de **28 Octombrie 1905 la 10 oare a. m.**

Recerînţele sunt următoarele:

- 1) lemne de foc;
- 2) recvizite de scris;
- 3) tipărituri;
- 4) pâne;
- 5) carne;
- 6) articli de băcănie;
- 7) uniformă pentru poliţie;
- 8) încălţăminte pentru poliţie şi servitori.

Reflectanţii au a'şi da ofertele în scris pentru fiecare recerînţă separat provăzute cu timbru de 1 coroană şi vadiul prescriş până la terminul de sus, la primarul oraşului.

Oferte mai târziu intrate sau cari nu corespund condiţiunilor, nu se vor lua în considerare. Condiţiunile mai detaliate se pot vedeă în decursul oarelor officioase în cancelaria de expediţie a oraşului Lugoj.

Lugoj la 30 Septembrie 1905.

Marsovszky,
primar.

P. P. 31 (3—3).

Dela Primăria oraşului Lugoj.

Nr. 9176
ad. 1905.

Aduc la cunoştinţă publică, că dreptul de a păşună oile peste iarnă în tabla «Biniş» aparţinătoare izlazului comun nedespărţit al Lugoju-lui român se exarândează pe calea licitaţiei publice verbale, care se va ţineă în **31 Octombrie 1905 st. n.** în sala mare a casei oraşului Lugoj.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedeă până la ziua licitaţiei în oficiul de expediţie al oraşului.

Lugoj, 9 Octombrie 1905.

Marsovszky,
primar.

P. P. 33 (3—2).

Dela primariul oraşului Lugoj.

Nr. 8233.
ad. 1905.

Se aduce la cunoştinţă publică, că otelul «Regele Ungariei» dimpreună cu toate localităţile ce aparţin acestui edificiu sub nr-ul casei 2171 care edificiu este proprietatea oraşului Lugoj pe calea licitaţiunei ce se va ţineă în **6 Novembrie** st. n. a. c. la 10 oare a. m. se va exarendă pe 5 eventual pe 10 ani, şi adecă dela 1 Iulie 1906 până la 30 Iunie st. n. 1911 eventual 1916.

Reflectanţii sunt deobligaţi ca ofertele lor închise provăzute cu timbru de 1 cor. şi cu vadin în sumă de 1600 coroane în bani gata ori în hârtii de valoare valabile să le subştearnă primarului opidan până la terminul mai sus fixat.

Ofertele mai târziu intrate, ori cari nu vor corespunde condiţiunilor stipolate nu se vor lua în considerare.

Condiţiunile mai în detail se pot vedeă sub durata oarelor officioase în expediţia oraşenească.

Lugoj, 30 Septembrie 1905.

P. P. 32 (3—2).

Marsovszky,
primar.

Un candidat de avocat

Dr. juris, ce posedă perfect limba română, maghiară şi germană, caută aplicare în o cancelarie advocaţială.

Adresa la administraţia „Drapelului“.
Nr. 199 (2—2).

Pun în vânzare

80 mii viţă americană altoită cu viţă europeană cu rădăcină prima clasă precum:

- Muşcatel-rosu
- „alb
- „roşu
- Ceasă roşie şi roză
- Ceasă albă în 5 coleri
- Ci mai rezumaţi struguri de masă.

Preţul: **85 florini mia.**

Apoi rădăcină oportă, burgundi, garbeneş pentru vişuri roşii, ear pentru vişuri albe:

Lampân, furmint, risling, mezes, erdei, ruşă, dinca şi ezerio, acestea cu 80 fl. mai de olti.

Atrag atenţiunea on. proprietari de vii, că vinurile dela Ménes sunt cele mai rezumate, şi cei ce doresc a-şi plantă via cu astfel de soiuri bune şi veritabile să se adreseze cu încredere la dl

Kovacevici George
notar comunal în

Red. (x—6) (com. Arad) **Ménes.**

„Lugosana“

institut de credit şi economii ca societate pe acţii în Lugoj.

Anul fondării 1889.

Capital social 300.000 Cor.

Fondurile proprii c. a. 90.000 Cor.

Depuneri spre fructificare

1.500.000 Cor.

acordă împrumuturi cambiale cu acoperire ipototecară şi pe lombard cu 8%, escomptează cambii cu 3 eventual cu 2 subscrieri pe timp de 3 până la 6 luni, de ale privaţilor şi de ale corporaţiunilor cu 7—8%, primeşte depuneri spre fructificare fără anuu cu 4%, cu anuu 5%.

Darea după interese o solveşte însuşi institutul.

Nr. 8. (x—59)

Direcţiunea.

Dr. Constantin Ignea,

medic univ., specialist în boale de femei, boale de nervi, operator, etc.

şi-a început praxa medicală în Lugoj.

Orele de consultaţiune: 10—11 a. m. şi 2—4 p. m.

la locuinţa sa din palatul institutului „Poporul“,

Piaţa Isabella.

Nr. 121 (x—35).

4196/905. tkvi szám.

Arverési hirdetmény.

A facseti kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Dr. Popovici János ügyvéd által képviselt kurtyai gör. kat. egyház község végrehajtásának Izdreszku Szamszon kurtyai lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében 103 kor. tőke követelés, ennek 1886. évi decz hó 31-ik napjától járó 8% kamata, 38 kor. 90 fill. perbeli és végrehajtási költség ugy a hozzá csatlakozónak kimondott Felter Hugó 25 kor. 44. fill. Milkovics Szvetozár 90 korona tőke s járulékaí iránti követelésének behajtása végett a végrehajtási véreést elrendeli s hogy ehhez képest:

1. a kurtyai 81 sz. tjkvben foglalt, végrehajtást szenvedő tulajdonát képező A. I. (167—168) hrsz. alatti 800 négyszögöl területű belsőség és azon épült 82 össeir. sz. haz 435 korona;

2. ugyanazon tjkvben foglalt A. I. 561, 612. és 1124 hrsz. alatti összesen 2 hold 900 négyszögölnyi külsőségből végrehajtást szenvedő jutaleka (az egésznek feleresze) 633 kor. mint megállapított kikialtási árban

1905. évi okt. hó 19-én d. e. 10 órakor

Kurtya községházánál megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alól is a legtöbbet ígérőnek eladotnak.

Ezen árverés által a C. 1. alatt özv. Izdreszku Ruszanda javára bekebelezett szolgálmi jog nem érintetik.

A venni szándékozók részéről az árverés megkezdése előtt a kikialtási ár tizedrészenek megfelelő összeg bánatpénzül a kiküldött kezéhez letendő, vagy az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény át-szolgáltatandó.

A vételár három részletben és pedig az első árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap, a második 60 nap, a harmadik 90 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a facseti kir. adóhivatalba fizetendő.

Az egyidejűleg kibocsajtott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen telekvi hatóságnál és Kurtya község előjáróságnál megtekinthetők.

Az árverés elrendelése a kurtyai 81. sz. tjkvben feljegyzendő, egyuttal a legközelebbi helyen megjelenő lapban köz-zéteendő.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.
Facset, 1905. évi jul. hó 28-án.

Dr. Pánózel
kir. albiró.

Nr. 201 (1—1)

Pravul Bauer

patentat

- ☞ Mijloc excelent şi sigur ☞
- ☞ pentru combaterea incendiilor ☞
- ☞ probat şi aprobat ☞ ☞
- ☞ de autorităţile publice ☞
- ☞ se poate căpăta ☞ ☞
- ☞ în cantităţi mici şi mari ☞
- ☞ la ferăria ☞ ☞ ☞

Anton Haberehrn

Nr. 10 (x—76)

Lugojul-român

vis-à-vis de cafeneaua »Corso«

Provocare şi apel

cătră on. conducere a comitatului Caraş-Severin, cătră magistratul oraşenesc şi cătră proprietarii de realităţi, etc. etc.

E supărătoare necesitate a aduce respectuos şi conştienţios din nou aminte on. public **pravul de stîns al lui Bauer**, înainte de a se întâmpla eventuale catastrofe. Pravul acesta ofere şi a oferit cel mai favorabil, aprobat şi eficace mijloc contra incendiilor bătuitoare.

Se recomandă fiecăruia a cumpăra acest prav. Despre modul de folosire se dau bucuos desluşiri în localul de vânzare amintit mai sus.